

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Miljöavtal 2024

Skötsel av jordbruksnatur och landskap

Meiju Tikkanen & Dennis Jakobsson 22.4.2024

NTM-centralen i Österbotten

Presentationen baserar sig delvis på Livsmedelsverkets skolning 12.3.2024

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Innehåll

- Ansökan om avtal
- Områden som godkänns i avtal
- Anmälning av skiften i Vipu
- Ändringar i avtal

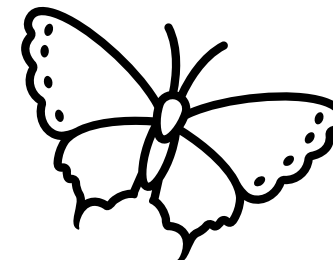
Paus/svar på frågor

- Terrängsbesiktningar
- Ettåriga åtgärder
- Tilläggsareal

Avtal om skötsel av jordbruksnatur och landskap

- **Målsättning** med skötselavtal är att
 - Bevara och iståndsätta vårdbiotoper och naturbeten
 - Hålla landskapet öppet
 - Främja och bevara naturens mångfald och landskap
- Avtal kan sökas bl.a. strandbeten, skogsbeten, ängar och hagmarker
- **Skötseln ska främja områdets naturvärden och landskapet**
- Avtalsvillkoren 2023 hittas på [Livsmedelsverkets hemsida](#)

Allmänna krav

Kräver inte miljöförbindelse

- Areal i avtalet **minst 0,3 ha**
- Basskiftets areal minst **0,05 ha**
- **Inget tilläggsfoder** (vitaminer och mineral kan ges)
- Röjnings- och slätteravfall ska **bortföras**
- Avtalsskiften kan betas ihop med vallbeten **OM**
 - Det är frågan om **näringsfattig vallbete**
 - Som **inte hör till gårdens växtföljd**

Förbjudet att:

- Gödsla, använda växtskyddsmedel, bearbeta, dikning

Skötsel på avtalsområdena

- Skötseln (**bete eller slåtter**) ska vara utfört årligen **till 15.9**
- **Kompletterande skötsel** kan vara t.ex.
 - Tilläggsslåtter (obetade ställen senast 15.9)
 - Underhållsröjning (buskar, sly, enris)
 - Urglesning eller skapande av öppna gläntor i trädbeståndet
 - Bevarande av hagmarks- och skogsbeteskaraktären
- Åtgärder ska genomföras enligt skötselplan och bokföras

Ansökan om miljöavtal 2024

- Nya 5-åriga avtal kan ansökas
- Därtill kan ansökas
 - Tilläggsareal (**nya basskiften**)
 - Ersättning för **ettåriga åtgärder**
- Avtalsperioden börjar 1.5 första avtalsåret och slutar 30.4
- Ansökan om utbetalning måste göras **årligen**, så att avtalet hålls ikraft

Nytt avtal och nya skiften kan ansökas
i **Vipu** i **huvudstödansökan**

Bilagor i avtalsansökan

- **Arrendeavtal**
 - Avtalsområdet ska vara i sökandens besittning hela avtalsperioden
 - Betesavtal duger inte
 - Krävs också på samfällighetens marker
- **Skötselplan**
- Ett **utlåtande** om värdeklassen (inventering) → nya skiften
 - ELLER enligt Vipu-kartan (Vårdbiotop -kartsiktet)
- **Mötesprotokoll** om det är frågan om förening
 - Ska komma fram att beslutet har gjorts gällande ansökan av miljöavtal

Områden som kan godkännas i avtal 1/2

Vårdbiotoper: klippäng, torräng, äng, strandäng, löväng, hagmark, skogsbete eller hed

- Ska finnas tydliga **tecken av tidigare bete**
- Eller användning av området för **produktion av foder**

Naturbeten: ängar, kantzoner, skogsholmar

- Ska ha **natur- eller landskapsvärden** som skiljer sig från den övriga miljön
- Ska ligga i **jordbruksmiljön**

Områden som kan godkännas till avtal 2/2

- Objekt som **främjar bevarandet av hotade arter** i jordbruksmiljö
- **Fornminnesobjekt** i jordbruksmiljö
- Objekt för vård av **kulturarv på landsbygden** som hör samman med långvarig markanvändning
- **Naturtyper enligt habitatdirektivet**, som har nytta av bete och/eller slåtter samt röjning
- **Natura 2000** områden eller andra viktiga områden

Grundvillkoren för avtalen ska
uppfyllas!

Skogsbete i miljöavtal

- Tidigare **beteshistorik**
 - Varierande trädbestånd (art- och ålderstruktur)
 - Öppna gläntor med **ängsvegetation**
 - Mera **gräsväxter** än normalt i motsvarande skogstyp
- Skötsel ska ha **tydligt effekt på området**
- ❖ Förhindrar igenväxt
 - ❖ Gynnar mångsidigare växtlighet
 - ❖ Främjar natur- och landskapsvärden

Skogsbeten och hagmarker kan innehålla blåbärsris/lingonris MEN
→ Det kan inte vara den dominerande växttypen
→ Bete ska ha tydligt effekt på området

Observera dessa på strandbeten

- Hög/gammal vass duger inte i avtal → istandsättning
- Målsättningen att få landskapet öppet till vattenkant
- **Viktigt med**
 - Tillräckligt hög betestryck
 - Tidigt betesgång
 - Rätt djurart
 - Kompletterande slåtter
- Slåtter/krossning av obetade områden: **senast 15.9** (fåglar ska beaktas)
- Kompletterande slåtter med Helmi tillåtet under avtalsperioden
 - Ersätter inte övrig skötsel

Målsättning bl.a.

- Öppen landskap till vattenkant
- Öka vall- och ängsväxtlighet

Områden som **inte kan godkännas** 1/2

- Skogar som liknar **ekonimiskogar**
 - Skogar med ensidig art- eller åldersstruktur
 - Områden där fältskiktet domineras av **skogsvegetation**
 - Barrskogar **utan beteshistorik**
 - **Igenvuxna områden** → istandsättning?
- Områden som
- **Inte tydligt gynnas** av skötsel (bete/slåtter)
 - Områden som **uppfyller inte kraven** för godkända naturtyper

Skogsområden som inte uppfyller avtalskraven

Områden som **inte kan godkännas** 2/2

- **Gräsmattor** och områden i trädgårds- eller parkanvändning
- **Åkermark**
- Om det är enbart frågan om **röjning**
- Skötsel av **lador**
- Om skötseln **finansieras från annat håll**
- Strandområden som växer **hög vass**
- **Icke stöddugliga** områden över 0,01 ha
 - stora sternar, öppen berg, havtorsbuskar, hög vass, skogsvegetation
- Alla byggnader, vattenområden, vägar etc.

Enhetliga steniga områden och öppen berg

Obetat/gammal vass

Våta områden utan tydliga tecken av bete

Områden med **högt rovdjurstryck**

- Hög rovdjurstryck kan finnas t.ex. om
 - Skiftet finns inom rovdjurs revir
 - Det finns tidigare skador på området
 - Finns flera/pågående observationer av rovdjur
- Betsdjuren kan skyddas med t.ex.
 - Rovdjurstängsel, effektiv övervakning, boskapsvaktande hundar, fördrivande metoder
 - Om det inte är möjligt att skydda djuren → kan inte godkännas i avtal

Anmälan av avtalsskiftet

- Miljöavtalsareal **permanent vall**

- Markanvändningsslag: naturbeten och ängar
- Högst 50 träd per hektar
- Minst 50 % vallväxter
 - Vass, starr och våta områden duger inte

➤ För att få också andra stöd ska man uppfylla kravet av **aktiv odlare**

- Miljöavtal **trädbevuxen eller annan areal**

- Markanvändningsslag: skogsmark eller annat område
- Flera än 50 träd per hektar
- Kan finnas annat än vallväxter (vass, starr, enar)

Här kan du kolla närmare
➤ kraven på permanent vall och jordbruksmark

Här kan du läsa om
➤ kraven för aktiv jordbrukare

Ansökan i Vipu

Lisää kasvitiedot

Lisää kasvulohkoille kasvitiedot.

✓ **Kaikilla kasvulohkoilla on kasvitiedot**

Kasvulohko A 0,68 ha

Kasvi *

Ympäristösopimusala, puustoinen tai muu ▾

Luomun vaihe *

Ei ole luomutuotannossa ▾

Ympäristökorvauksen valinnainen toimenpide

Aitautus-toimenpide ▾

Lisätiedot

- **I skiftesuppgifter** anmäls:
 - Växtkod
 - Ekostatus (om skiftet i eko)
 - Ettåriga åtgärder (betalning)
- Använda endast **växkoder**
 - Miljöavtalsareal, permanent vall
 - Miljöavtal, trädbevuxen eller annan areal
- **Våtmarker:** Miljöavtalsareal, våtmark

Anmälan av terrängsbesiktade skiften

- Rätt växtkod finns färdigt (förhandsifyllning)
 - Markanvändningsslag ska vara rätt
- **Nya basskiften** har ingen växtkod (delade skiften)
 - Nya skiften framkommer ur beslutet
 - Kom ihåg också "övrig areal inom ekoövervakning"
- Skiften som har konstaterats som ***trädbevuxen eller annan areal***:
 - Kan anmälas som permanent då kraven uppfylls
 - Växtligheten har utvecklats till gräsdominerande
 - Rökning av t.ex. Sly och buskar har gjorts
 - Ska skickas ett foto till NTM-centralen på skiftet

Korrigerade arealer finns färdigt
➤ **Gör inte ändringar i arealerna**

Ansökning i Vipu

Navigation bar: Lohkotiedot, Hakijan tiedot, Haettavat tuet, Luomu ja sopimukset, Lohkotietojen yhteenveto, Maatilan tiedot, Vipuneuvoja, Yhteenveto ja lähetys

Valitse haettavat tuet

Kaikki tukialueet (AB - C4)

- ☐ Perustulotuki
- ☐ Uudelleenjakotuki
- ☐ Nuorten viljelijöiden tulotuki
- ☐ Ekojärjestelmätuki
- ☐ Tärkkelysperunapalkkio
- ☐ Erikoiskasvipalkkio
- ☐ Sokerijuurikkaan kansallinen tuki
- ☐ Luonnonhaittakorvaus
- ☐ Ympäristökorvaus - Ympäristösitoumus
- ☒ Ympäristökorvaus - Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus
- ☒ Ympäristökorvaus - Kosteikkojen hoitosopimus
- ☐ Luonnonmukaisen tuotannon korvaus

C-alueen tuet

- ☐ Nuorten viljelijöiden tuki
- ☐ Yleinen hehtaarituki
- ☐ Pohjoinen hehtaarituki

A red box highlights the 'Haettavat tuet' tab and the two checked options under 'Kaikki tukialueet (AB - C4)'. A red arrow points from the box containing the checked options to the 'Haettavat tuet' tab.

Betalning av stöd ska ansökas årligen!

Här söker man ett nytt avtal och hittar ikraftvarande

[Palaa hakemuksen/ilmoituksen valintaan](#) **Hae/ilmoita - Peltotukien haku** [Palaa etusivulle](#)

 Täyttöohjeet Tulosta yhteenveto

Lohkotiedot	Hakijan tiedot	Haettavat tuet	Luomu ja sopimukset	Lohkotietojen yhteenveto	Maatilan tiedot	Vipuneuvoja	Yhteenveto ja lähetys
-------------	----------------	----------------	----------------------------	--------------------------	-----------------	-------------	-----------------------

Luonnonmukaisen tuotannon sitoumus

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Kosteikkojen hoitosopimus

[Hae maataloustuotannon ja maiseman hoitosopimusta](#)

Stödsummor

Grundåtgärden bete eller slåtter

- Nationellt- eller regionalt viktiga områden
- Andra områden

610 €/ha

460 €/ha

Ettåriga åtgärder:

Röjning **450 €/ha**

Stängsling **1500 €/ha**

Rovdjursstängsel **2500 €/ha**

Dubbelfinansiering

- Området restaureras med annan finansiering (t.ex. Helmi):
 - **Restaureringsarbetet ska vara slutfört 1.5**
 - Ska vara färdig för bete och andra årliga åtgärder senast 1.5
- Under avtalsperioden kan **vissa åtgärder** utföras med annan finansiering
 - Åtgärder som enligt skötselplan inte ska utföras av ansökanden
 - Åtgärder som inte beror på brisfällig skötsel
 - T.ex. slåtter av vass, gallring/röjning, fräsning av stubbar
 - Tilläggsåtgärder som inte hindrar skötsel på området

Skötselplan ska innehålla:

- **Skiftets uppgifter:** namn/nummer, areal och **planerade åtgärder** skiftevis eller per skötselhelheten och dess tidtabell
- Utredning om eventuell **dubbelfinansiering**
- En **beskrivning av området** och dess värden (mångfald/landskap)
- Beaktande av möjliga **naturskyddsområden** (begränsningar)
- Skötsel av **trädbestånd** på hela området: avverkning, röjning etc.
- **Betesdjur:** vilka djur (områdets lämplighet), djurantal, betesperiod, översikt
- Eventuella **mellanår** angående bete (parasiter eller hotad art)
- **Målsättningar:** skötselåtgärder ska utföras så att målsättningarna kan uppnås

FRÅGOR?

5 min paus 😊

Terrängsbesiktningar 1/2

- Resterande områden från 2023 (ansökningar 2023)
 - Arealminskningar orsakar återindrivning av stöd
- Nya skiften
 - Inventering på samma gång av biologen. OBS. Biologen inventerar områdena vid behov!
- Ettåriga åtgärder
- Fältbesöket anmälas högst 14 dygn före
- **Rådgivande** → för att undvika brister i framtiden

Terrängsbesiktningar 2/2

- **Det som kontrolleras:**
 - Areal och skiftesgränser (icke stöddugliga arealer, havsnivå, stängsling etc.)
 - Skötsel
 - Åtgärder och skötselplan → möjliga ändringar
- **Arealändringar** vid fältbesök:
 - Stödet betalas enligt större areal fr.o.m. nästa år
 - Stödet betalas enligt mindre areal fr.o.m. ansökningsåret

Ettåriga istandsättningsåtgärder

Här hittar du [anvisningar gällande ettåriga istandsättningsåtgärder](#)

- **Istandsättning** av nya skiften
- Underhållning av gamla områden (t.ex. förnyande av stängsel)
 - Kan inte bero på tidigare bristfällig skötsel
- Ska vara nämnda i skötselplanen (planerad åtgärd, tidpunkt)
- Kan beviljas **en gång på samma skifte under avtalsperioden**
- Om skötsel (bete, slåtter) hinner inte påbörjas under första vegetationsperiod ska **avtalsstödet avslås**
- Stödet betalas för ansökningsåret

Ettårig stängslingsåtgärd 1/2

- Stängslet behöver **inte** vara runt hela skiftet
Exempel:
 - Stängsel endast mellan fastland och udde
 - Stängsling behövs inte längs med vatten
- **Ett permanent stängsel som håller hela perioden**
 - Stabila stolpar och 2 trådar eller nät
 - Ordentliga hörnstolpar och tillräckligt tätt med stolpar
 - Egentillverkade stolpar och glasfiberstolpar tillåtna
 - Inte bara med hjälp av träd
- Stängslet kan också gå delvis på icke stöddugliga områden

Ettårig stängslingsåtgärd 2/2

- **Stöd kan inte beviljas om**
 - Man endast förnyar stolpar (nät, tråd återanvänds)
 - Flyttbara mellanstängsel, som delar in basskiften
 - Stängsel som tas bort emellanåt (tråd får samlas in)
 - Stängsel som fått finansering från annat håll.
- **Nytt fr.o.m. 2024**
 - Kan beviljas också för kortare stängsel
 - Stödet är proportionellt efter arealen och längden på staketet
 - Längden ska anges i stödansökan.

Åtgärd för rovdjursstängsel

- Behövs inte vara nämnd i skötselplan (**Behovet kan komma oplanerat**)
- Risk för rovdjursskador
 - Lukes register eller från lokala observationer
 - Behövs inte finnas tidigare skador
- **Alla sidor skall inhägnas**
- Redogörelse var matrialet skaffats
 - Utredning av dubbelfinansiering
- Stöd per hektar → betalas enligt godkända areal
- **Byggs i enlighet med Viltcentralens instruktioner**

Grundröjningsåtgärd

- Tid att genomföra fram till **30.4** (avtalsåret)
 - Kom ihåg fåglarnas häckningstid 15.4 - 31.7
- Betalas i andra betalningsomgången (början av sommaren)
- **Kan inte beviljas om**
 - Skiftet uppfyller inte stödvillkoren
 - Områdets utveckling inte gynnas av röjning
 - Skiftet är igenvuxen p.g.a. bristfällig underhållsröjning
 - Det är frågan om små underhållsröjningar
 - Slätter/röjning av t.ex. vass eller hallonbuskar

Täyttöohjeet

Tulosta yhteenveto

Lohkotiedot

Hakijan tiedot

Haettavat tuet

Lohkotietojen
yhteenveto

Maatil

Peruslohkolista

52	Poik	0,36
53	Kc	0,49

A 1,73 ha

Kasvi *

Ympäristösopimusala, puustoinen tai muu ala

Luomun vaihe *

1. vuoden siirtymävaiheessa

Ympäristökorvauksen toimenpiteet

☒ Aitaus-toimenpide

☐ Kunnostusraivaus-toimenpide

☐ Petoaitaus-toimenpide

Ilmoita ko. kasvulohkolle tarvittavan aidan pituus metreinä.

Aidan pituus *

m

Pakollinen kenttä: *

Peruuta

Tallenna

Ansökning av ettåriga åtgärder i Vipu

Obligatoriskt att anmäla metrarna

- Kan anmälas på ett skifte inom stängslingen
- Eller på varje skifte skilt

Ansökan om grundröjningsåtgärd

Kasvulohkot

Lisää uusi kasvulohko

A 1,73 ha

Kasvi
Ympäristösopimusala, puustoinen tai muu ala

Luomun vaihe
1. vuoden siirtymävaiheessa

Ympäristökorvauksen toimenpiteet
Aitaus-toimenpide
Aidan pituus
252 m

Lisätiedot
-

Rita ett skilt jordbruksskifte
av den delen som ska
röjas.

A Ympäristösop... 1,45 ha

! 0,28 ha

Lisää kasvitiedot

Lisää kasvulohkoille kasvitiedot.

✓ Kaikilla lohkoilla on kasvitiedot

A

B

Kasvulohko B 0,28 ha

Kasvi *

Ympäristösopimusala, puustoinen tai n ▼

Luomun vaihe *

Ei ole luomutuotannossa ▼

Ympäristösopimusalan toimenpiteet

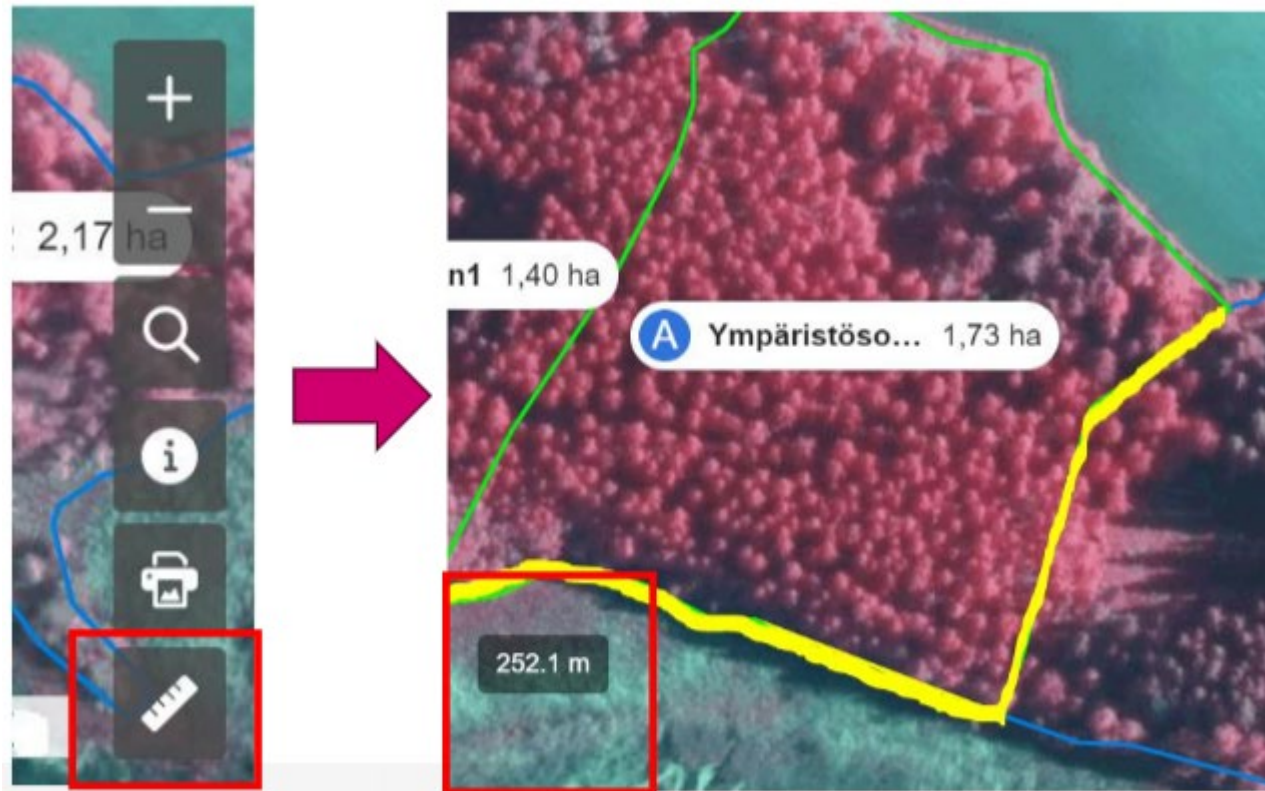
☒ Kunnostusraivaus -toimenpide

☐ Aitaamis -toimenpide

☐ Petoaita -toimenpide

Lisätiedot

Stängsel kan mätas i Vipu på kartan

Slutliga längden av stängsel och godkända arealen mäts av NTM-central på fältbesöket (terrängbesiktning)

Lohkotiedot

Hakijan tiedot

Haettavat tuet

Luomu ja sopimukset

Lohkotietojen yhteenveto

Maatilan tiedot

Luonnonmukaisen tuotannon sitoumus

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Kos

▼ Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus 2023

Yhteenveto

Sopimuslohkot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta
0910036418	Viksten	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
0910036418	Lastvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
0910036418	Tryvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
0910036418	Henttinen	1,20	Metsämaa	Omistuksessa

Hae sopimukselle lisäaloja

Näytä liitteet

Ansökan om tilläggsareal i avtal

Skiften ska ha följande markanvändningsslag:

- Naturbete och äng
- Skogsmark
- Övrig areal

En skötselplan för nya skiften ska bifogas om de inte finns med på tidigare planen

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Sopimukselle haettavat peruslohkot

	Tunnus	Nimi	Pinta-ala	Lohkon tyyppi	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta	Toiminnot
☐	0910036418	Lisä_ala_1	1,20		Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐	0910036418	Lisä_ala_2	1,21		Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐	0910036418	Lisä_ala_3	1,22		Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐	0910036418	Lisä_ala_4	1,23		Metsämaa	Omistuksessa	

+ Lisää liite

Peruuta

Tallenna

Anmälning av nya basskiften i nuvarande avtal

Värdeklassen väljas enligt

- Vipu kartan (Kartskikt om vårdbiotoper)
- Inventeringsresultat

Värdefulla: **BLÅ**

Lokalt värdefulla: **SVART**

Utlåtande behövs: **GRÅ**

Lohkon tyyppi

– Valitse –

Luonnonlaidun

Perinnebiotooppi

Perinnebiotooppi (Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas)

Reunavyöhyke tai metsäsaareke

Onko lohko saanut tai saako muuta julkista rahoitusta?

☒ Kyllä

Mitä rahoitusta (esim. Helmi-hankkeesta)

☐ Ei

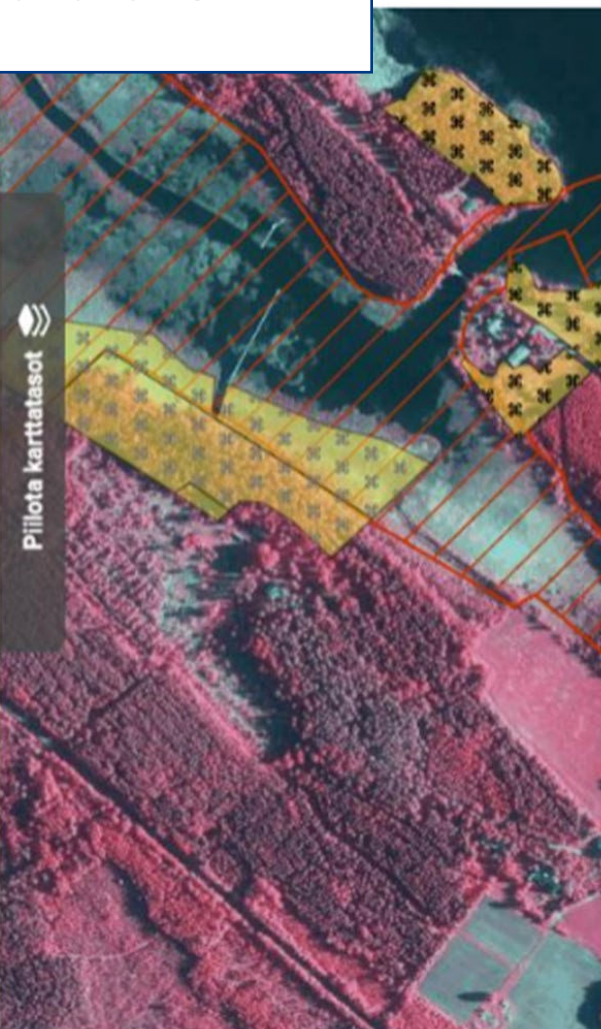
Lisää kartalle

Karttatasot

- ☐ Edellisen vuoden peruslohkot
- ☐ Edellisen vuoden kasvulohkot
- ☐ Kiinteistörajat
- ☐ Kiinteistötunnukset
- ☐ Vipu-vesistöt
- ☐ Pohjavedet
- ☒ Perinnebiotooppi
- ☒ Natura 2000
- ☐ Kaltevuus
- ☐ Merialueet
- ☐ Suojavyöhyke

Taustakartat

- ☒ Ilmakuva
- ☐ Maastokartta

Ändringar i avtalet

En oöverstiglig hinder ska anmälas till
NTM-centralen **inom 15 dagar**

- **Minskning** av avtalsareal UTAN ÅTERKRAV:
 - Skötseln inte fortsätter → minst 0,30 ha lämnas i avtal
 - Besittning av skiftet överförs eller avslutas → minst 0,30 ha lämnas i avtal
 - Ska anmälas till NTM-centralen inom 15 arbetsdagar
 - Oöverstigligt hinder eller en exceptionell omständighet
- Man kan **avträda från avtalet** UTAN ÅTERKRAV om:
 - Avtalsarealen blir under 0,30 ha till följd av överföring av avtalet
 - Man har anmält om ett oöverstigligt hinder eller en exceptionell omständighet

Andra ändringar i avtalet

- **Mellanår** → på grund av parasiter eller för att behålla en hotad art
 - Anmäl till NTM-centralen
 - Skiftet hålls i avtal men ingen ersättning betalas → Växtkod: *återtagande av stöd*
- **Ändring i djurmängden eller djurart**
 - Anmäla till NTM-centralen före slutet av huvudstödansökan
- **Höjning av värdeklass** på en vårdbiotop
 - Anmäla till NTM-centralen före slutet av huvudstödansökan

Ändringstiden för stödansökan

Under ändringstiden är det möjligt att

- Ändra växtkoden
- Återta stödet på ett skifte
- Återta en ettårig åtgärd
- Tillägga en ettårig åtgärd
- Korrigera gränser på ett **jordbruksskifte** → **grundröjning**
- **Återta skiften** från avtalet (anmälan till NTM-centralen)
- **Lägg till skiften** i avtalet (anmälan till NTM-centralen)

Ändringstid i
huvudstödansökan
till 2.10

Kontaktuppgifter

Vasa:

Meiju Tikkanen

0295 028 576

meiju.tikkanen@ely-keskus.fi

Dennis Jakobsson

050 3961442

dennis.jakobsson@ntm-centralen.fi

Karleby:

Lars Björkgård

0295 028 540

lars.bjorkgard@ntm-centralen.fi

Heidi Häggblom

0295 016 417

heidi.haggblom@ely-keskus.fi

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Vi fortstätter efter 10 minuter.

